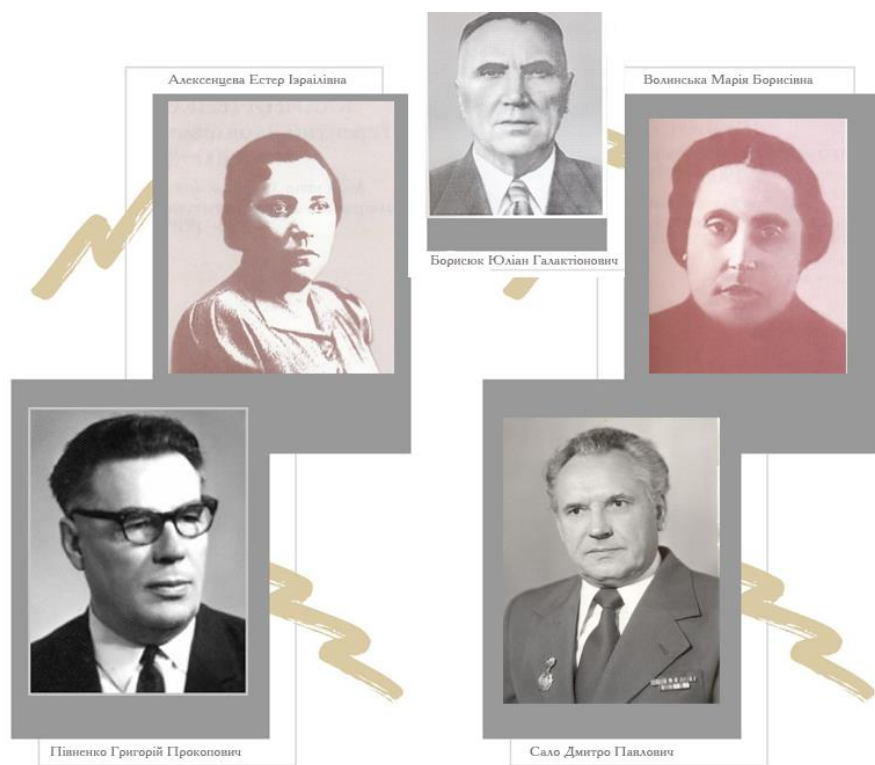

Ректори (ХФІ, НФаУ) – від часу заснування

Ректори ХХ сторіччя

Ректори ХХ сторіччя

Валяшко Микола Овксентійович
1921 – 1922

Перший ректор.

Саме з особистістю Миколи Овксентійовича Валяшка пов'язана доленосна подія в історії фармації – відкриття першого в Україні фармацевтичного інституту. Він же став і першим ректором ХФІ, завідувач кафедри фармацевтичної хімії і фармакогнозії.

Про необхідність створення фармацевтичного інституту Микола Овксентійович говорив ще в 1915 році. І, нарешті, в 1921 році Постановою Народного комісаріату охорони здоров'я України та Главнауки був відкритий перший в Україні Харківський хіміко-фармацевтичний інститут. У 1922 році Микола Овксентійович залишив посаду ректора ХФІ, та продовжив займатися науковою та педагогічною діяльністю в вишах Харкова.

Красовський Микола Петрович
1922, 1943

Один із засновників ХФІ, фундатор викладання аналітичної хімії, підручники якого на десятиліття стали основою вивчення цієї дисципліни не тільки у нас, але і в інших вишах.

Поряд з М.О. Валяшком також з ініціативи професорів М.П. Красовського та А.Д. Розенфельда, та за погодженням з політехнічним інститутом, до Києва були представлені документи – клопотання про створення фармацевтичного інституту. Воно було прийнято, видано відповідний наказ і в 1921 році створено ХФІ. За рік наступником М.О. Валяшка на посаді ректора став Микола Петрович Красовський.

В період заснування інституту він очолював кафедру аналітичної хімії і одночасно керував науковою та педагогічною роботою вишу.

Мухін Гліб Євгенович
1922 – 1923

Ректор ХФІ, завідувач кафедри фізичної хімії, завідувач кафедри аналітичної хімії Харківського медінституту.

У становленні і розвитку хімії в Харківському університеті і в цілому в Харкові у післяреволюційний період він зіграв значну роль. Так, перша в Україні рентгенівська лабораторія для дослідження металів була створена саме Глібом Євгеновичем у 1924 році. Одним із основних напрямків діяльності стала підготовка наукових кадрів. Серед вихованців Гліба Євгеновича: І.М. Францевич, С.С. Уразовський, Є.Н. Гапон, Т.В. Асі, П.К. Мигаль, І.І. Чаленко і багато інших.

Ібрагімов Борис Миколайович
1923 – 1924

В архівних даних знаходимо прізвище Бориса Миколайовича Ібрагімова як ректора ХФІ в період 1923-1924 рр. Прізвище – і більше нічого, ніяких

відомостей і згадок. Єдине, що достовірно відомо про його діяльність, – до ректорства Борис Миколайович був військовим політкомісаром.

Духін Лев Христофорович 1924 - 1929

У 1924-1929 роках поєднував обов'язки завідувача підвідділом медичних шкіл із функціями директора Харківського хіміко-фармацевтичного інституту. Паралельно Лев Христофорович очолював і Харківський хіміко-фармацевтичний технікум, який фактично працював на правах закладу вищої освіти.

Оскільки Лев Христофорович мав значний досвід роботи в галузі медицини, то як вчений-практик успішно впроваджував отримані знання в організацію підготовки фахівців-фармацевтів. Уводилися нові навчальні дисципліни, створювалися нові кафедри і лабораторії. У 1923 році була заснована кафедра суспільних наук. На кафедрі неорганічної хімії була створена наукова лабораторія і розпочата науково-дослідна робота в галузі синтезу органічних сполук, а також технології виробництва мінеральних добрив.

За його ініціативи, в 1924 році були організовані кафедри фармакології і фізіології. У 1925 році на основі курсу дослідження фармацевтичних і хіміко-фармацевтичних препаратів була створена кафедра органічної хімії.

Станков Панас Дмитрович 1930

Призначений директором Всесоюзного заочного бухгалтерсько-економічного інституту (на цій посаді він перебував до 1933 року) та одночасно директором ХФІ.

Він докладав усіх зусиль для розширення матеріально-технічної бази інституту, поповнення навчальної літератури, закликав викладачів до написання підручників. У 1930 році була відкрита кафедра технології лікарських форм і галенових препаратів (нині – кафедра аптечної технології ліків). За ініціативи Панаса Дмитровича, в програму підготовки фахівців був уведений новий інтегрований курс «Історія та організація фармацевтичної справи», який об'єднав і систематизував матеріали дисциплін «Фармацевтичне законодавство» і «Аптечний облік». Крім того, зміст навчальних програм було доповнено принципово новою інформацією.

У 1931 році Панас Дмитрович склав обов'язки директора ХФІ, і продовжив керувати кафедрою політекономії. За 2 роки його призначили директором Всеукраїнського інституту підвищення кваліфікації педагогів.

Пирогов Микола Іванович 1931-1936

Був призначений директором ХФІ на початку 1931 року. Йому був притаманний постійний пошук нового в системі вищої фармацевтичної освіти.

Він приділяв велику увагу розширенню навчальної бази, стабілізації професорсько-викладацького складу, удосконаленню навчальних планів і методів викладання, оскільки й сам активно займався педагогічною діяльністю.

Микола Іванович запровадив підготовку кадрів через аспірантуру. Після проведення на базі ХФІ Всеукраїнської конференції з фармацевтичної освіти в 1932 році, був підготований і затверджений навчальний план для аспірантів, а колективу ХФІ було доручено скласти програму підготовки аспірантів і запровадити її в навчальний процес.

У першій половині 30-х років ХФІ продовжував розширюватися, удосконалювалася його організаційно-методична структура. Так, у 1932 році була створена нова кафедра – мікробіології.

Станіславський Борис Миколайович 1936-1937

У навчальному плані було збільшено кількість годин для проходження практики. При подальшому розподілі випускників на роботу почали враховувати їхнє місце проживання, а також побажання кафедр.

За поданням Бориса Миколайовича, у 1937 році Всесоюзний комітет вищої школи наділив Вчену раду інституту правом присудження наукового ступеня кандидата фармацевтичних наук.

За вказаний рік були захищені 13 дисертацій на здобуття ступеня кандидата фармацевтичних наук і одна дисертація на здобуття ступеня кандидата хімічних наук. У 1936 році в інституті проводилися дослідження за 19 науковими темами, в 1937 році – вже за 33.

Калиниченко Терентій Якович 1936 -1938

Під час ректорства Терентія Яковича колектив ХФІ займався створенням навчальної літератури. Так, на кафедрі технології лікарських форм і галенових препаратів (нині – кафедра аптечної технології ліків) професором Шубініним було видано навчальний посібник для медичних училищ «Технологія лікарських форм. Елементарний курс».

На кафедрі судової (токсикологічної) хімії проводилися дослідження в галузі судово-хімічного аналізу при отруєнні металами.

У цей період, а точніше, в 1938 році, співробітники ХФІ Н.А. Ізмайлов і М.С. Шрайбер розробили метод тонкошарової хроматографії, який надає великі можливості для аналізу і розділення речовин, оскільки і сорбент, і елюент можуть варіюватися в широких межах. Автори повідомили про проведення кругової хроматографії на шарі оксиду алюмінію, нанесеному на скляну пластинку. Цей метод став використовуватися і в фармакогнозії для колоночної хроматографії.

Терентій Якович, як лікар, розглядав проблеми діагностики та лікування безпліддя жінок, застосування гормональної терапії в акушерстві та гінекології при недоношеності плода.

У ХФІ за роки його ректорства було захищено 4 кандидатські дисертації.

У 1938 році він був призначений народним комісаром охорони здоров'я УРСР, а потім до 1945 року працював заступником наркома.

Алексенцева Естер Ізраїлівна

1939 – 1940

Директор ХФІ, завідувач кафедри фізіології.

У цей період у ХФІ проводилися фундаментальні дослідження зі створення високоефективних дезінфектантів, антисептиків і антибактеріальних препаратів. На кафедрі мікробіології, яку очолював професор С.Н. Блінкін, здійснювалася профілізація і спеціалізація дисциплін.

У 1940 році 3 співробітники ХФІ стали кандидатами наук.

Борисюк Юліан Галактіонович

1941-1942;

1944-1957

У 1941 році Юліан Галактіонович був призначений директором ХФІ, а вже в серпні він став командиром батальйону з оборони Харкова. У жовтні йому було доручено евакуювати виш до Семипалатинська. Було евакуйовано в повному обсязі навчальну і наукову бібліотеку, лабораторне обладнання.

У Семипалатинську на базі аптекоуправління була створена виробнича лабораторія, в якій співробітники інституту і студенти готували гостродефіцитні препарати для госпіталів та громадських лікувальних закладів області.

У зв'язку з важливим урядовим завданням, Юліан Галактіонович із ХФІ в Семипалатинськ не поїхав, і повернувся до директорських обов'язків тільки в 1944 році, після реєвакації інституту.

У післявоєнні роки під його керівництвом було відновлено матеріальну базу, розроблено нові навчальні плани. Відродилося і наукове життя інституту.

Залишивши за станом здоров'я посаду директора ХФІ, активно працював у галузі дослідження ефірних і жирних олій рослин сімейства селерові флори України і їхнього використання в медичній практиці. Розробив препарати «Антибактеріальні краплі», «Тімоліцид», «Антибактеріальні цукерки». Оpubлікував 51 наукову статтю, отримав 3 авторських свідоцтва на винаходи, два з яких знайшли практичне застосування в промисловості. Підготував 12 кандидатів наук, тому по праву ми сьогодні називаємо його творцем нашої школи фармакогностів-фітохіміків.

Волинська Марія Борисівна

1942 – 1944

У воєнний час було прийнято рішення евакуювати два фармацевтичних виші – Дніпропетровський і Харківський – до Семипалатинська, і директором об'єданого інституту була призначена Марія Борисівна.

Завдяки самовідданій праці директора і науково- педагогічного колективу об'єднаний інститут вчасно почав навчальний рік і розташувався на базі однієї зі шкіл Семипалатинська.

Контингент студентів був сформований, здебільшого, з евакуйованих студентів Харкова і Дніпропетровська. Програма навчання була інтенсифікована, кафедри тимчасово інтегровані.

У період перебування в Семипалатинську, паралельно з навчальним процесом, інститут здійснював виробництво гостродефіцитних препаратів. Кафедра мікробіології продовжувала дослідження і розробки нових антибактеріальних препаратів, що стерилізують рідини, і дезінфектантів на основі мікробіологічного скринінгу синтезованих в інституті речовин. Навіть в умовах евакуації в інституті тривала науково-методична діяльність. У 1942 році професор С.Ф. Шубін видав «Навчальний посібник з технології лікарських форм». У 1943 році в навчальний план була впроваджена нова дисципліна «Медичне товарознавство».

Півненко Григорій Прокопович 1958 - 1970

З 1958 по 1970 рік був ректором ХФІ, із 1975 року став професором кафедри, в 1976-1977 роках завідував кафедрою заводської технології ліків, а в 1978-1987 роках працював професором-консультантом.

У травні 1960 року був відкритий заочний фармацевтичний факультет на 100 місць. За час його існування (1960-1970) було підготовано 670 провізорів. У програму підготовки студентів була впроваджена навчальна практика: польова – з ботаніки і пропедевтична – в аптеках.

У 1963 році на базі ХФІ проходив **перший з'їзд фармацевтів України**, на який зібралися представники галузі з усіх союзних республік.

У 1964 році наказом ВАК при Міносвіти СРСР в інституті була затверджена об'єднана Вчена рада із захисту дисертацій на здобуття вченого ступеня кандидата фармацевтичних наук, і до 1970 року наші співробітники захистили 47 дисертацій.

З 1965 року інститут почав готувати фахівців для зарубіжних країн.

Сало Дмитро Павлович 1971-1980

Був ініціатором розвитку нових форм і методів навчального процесу, а саме: було організовано новий структурний підрозділ – навчальну частину; здійснено перехід на новий навчальний план із терміном навчання 5 років, створено 5 циклових методичних комісій; створена Центральна методична комісія; до штатного розпису введено дві нові посади проректорів: з навчальної роботи, з наукової роботи; розпочато видання методичних вказівок до

лабораторних занять і виробничої практики з різних дисциплін, зокрема з аптечної технології ліків; організований навчально-методичний кабінет.

У 1976 році закінчено будівництво нового гуртожитку на 500 місць, а в 1980 році МОЗ УРСР виділені кошти на проєктування і будівництво першої черги навчально-лабораторного хімічного корпусу в районі Салтівського житлового масиву.

З метою розвитку міжнародної діяльності, в 1974 році в ХФІ було розпочато підготовку іноземних фахівців вищої кваліфікації через аспірантуру. У 1977 році було відкрито підготовче відділення У 1979 році на базі ХФІ проведено III з'їзд фармацевтів УРСР.

З 1971 по 1979 рік в ХФІ були захищені 7 докторських і 38 кандидатських дисертацій.

Із 1980 р. по 2017 р. наш освітній заклад очолював Черних Валентин Петрович – доктор фармацевтичних наук, доктор хімічних наук, академік НАН України.

У 2017 р. Національний фармацевтичний університет очолила доктор фармацевтичних наук, професор Котвіцька Алла Анатоліївна.